

สัญญาณอันตราย ที่กรรมการควรรู้

ตลาดหุ้นทั่วโลกแม้มีพัฒนาการมาแล้วนานนับร้อยปี มีกฎหมายกฎเกณฑ์ต่างๆ ออกมาเป็นระยะๆ เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาตลาดหุ้นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อปกป้องนักลงทุนและรักษาระบบตลาดหุ้นให้มั่นคงยั่งยืน เพื่อเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ทุกยุคทุกสมัยปัญหาความล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลกก็ยังมีไม่พบนาน เหตุใดเมื่อก่อนที่มาจากความโลภ ความเห็นแก่ได้ เอารัดเอาเปรียบ ขนาดความรอบคอบปรับตัวไม่ทันต่อสภาวะแวดล้อมก็เปลี่ยนแปลงไป

สาเหตุแห่งความล้มเหลวเหล่านี้ก็กลายเป็นภารกิจและโจทย์ที่ทำนายของคณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลให้คณะผู้บริหารของบริษัทบริหารจัดการให้กิจการมีผลประกอบการที่ดี โดยต้องไม่ปฏิบัติผิดกฎหมายและดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม ความล้มเหลวของธุรกิจ นอกจากมีผลกระทบต่อนักลงทุน ยังมีผลกระทบต่อความรับผิดชอบของคณะกรรมการทั้งคณะที่อาจจะถูกผู้ถือหุ้นฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายส่วนตัวหรืออาจถูกดำเนินคดีอาญาโดยทางการ จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ยังไงก็กรรมการแต่ละท่านต้องทำหน้าที่ด้วยความระมัดระวังรอบคอบ ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ติดตามดูแลและสอดส่องสัญญาณอันตรายอันอาจ

มีผลต่อความเสียหายหรือความล้มเหลวของกิจการ

สัญญาณอันตรายลำดับแรกที่กรรมการภายนอกหรือกรรมการอิสระหรือกรรมการอาชีพที่ต้องระมัดระวังอย่างมากคือ ประวัติความเป็นมาของเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นใหญ่ที่กุมอำนาจการบริหารจัดการบริษัท หากมีประวัติร้ายแรงจากการโกงกิน เอาเปรียบผู้อื่นหรือทำผิดกฎหมาย ถ้ายังไม่ตอบรับเป็นกรรมการ ควรบอกลาตั้งแต่เนิ่นๆ จะดีกว่า

อีกพวกหนึ่งที่ไม่น่าร่วมงานด้วยคือ เจ้าของกิจการที่หวังรวยหุนอย่างเดียวจากการนำหุ้นเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ จนลืมความสำคัญของธุรกิจหลัก พวกนี้มักหวังรวยจนหน้ามืด มักทำผิดกฎหมายด้วยการแต่งบัญชี ยักย้ายถ่ายเท สุดท้ายปล่อยให้

ให้ธุรกิจล้มละลายปิดกิจการ บางรายต้องหลบหนีคดีไม่มีแผ่นดินอยู่

หากกรรมการท่านใดพลาดทำไปร่วมวงด้วย ต้องป้องกันตนเองโดยดูข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรายการต่างๆ ที่ต้องตัดสินใจให้ถี่ถ้วน แล้วใช้อำนาจคณะกรรมการให้ถูกกฎหมาย รายงานการประชุมมีมติเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน ติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามมติ หากผู้ถือหุ้นใหญ่ที่กุมอำนาจการบริหารปฏิบัติไม่เป็นไปตามมติ ไม่ถูกต้องจะได้โดนเล่นงานส่วนตัว ถ้าคุยกันไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถกำกับดูแลให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ใจถึงๆ ลลาออกเสียเลย อย่าเสียดาบคำตอบแทน มิฉะนั้นอาจเจอปัญหาเสียหายน้อยเสียหาย เสียมากเสียง่ายก็ได้

ยังมีอีกพวกเจ้าของกิจการที่หวังรวยจาก

ราคาหุ้นโดยใช้วิธีปั่นเรื่องราว เช่น จะไปขยายธุรกิจต่างประเทศ จะขยายธุรกิจใหญ่โต จะไปซื้อกิจการโน้นกิจการนี้ ใหม่ๆ ที่มองไม่เห็นศักยภาพเหมือนพวกไม่เจียมสังขารแล้วไปร่วมมือกับนักปั่นหุ้น ปลอ่ยข่าวลือข่าวลวง บางพวกทำเป็นแก๊งโดยรวมหัวกับโบรกเกอร์ หรือพนักงานของโบรกเกอร์รวมถึงนักข่าวด้วย เล่นกันเป็นวงใหญ่ โลกมากหน้ามีตาจนลืมนึกไปว่ากำลังทำบาปหลอกเอาเงินออมของผู้หามาได้ด้วยหยาดเหงื่อบริสุทธิ์

ท่านที่เป็นกรรมการบริษัทเหล่านี้ต้องพิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วนถึงความเป็นจริงและความเป็นไปได้ของข่าวสารข้อมูล ที่ผ่านมารูจักของบริษัทเหล่านี้ไม่หลงเลยด้วยความล้มเหลวก็ไม่เติบโตไปถึงไหน ตามประสบการณ์ของผม ถ้าหลีกเลี่ยงอยู่ห่างๆ จากบริษัทเหล่านี้ได้ก็จะดี เพราะความเสี่ยงสูงเกินไป ถึงรอดครูดตะวางได้ อาจเปลืองตัวเสียชื่อเสียง เสียอนาคตได้

เคยมีกรณีนี้เกิดขึ้นกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นบ้านเรา หลังกรรมการตรวจสอบที่เป็นกรรมการอิสระภายนอกลาออก คงไม่มีใครอยากเข้าไปเป็นกรรมการให้ จึงแต่งตั้งคนรู้จักหรือญาติๆ ที่ดูคุณสมบัตินิดหน่อยน่าจะมีความรู้และประสบการณ์ทำหน้าที่ได้ เหตุการณ์เช่นนี้สื่อสัญญาณอันตรายต่อผู้ถือหุ้นภายนอก หากยังถือหุ้นอยู่ หนีตายได้เร็วที่สุดจะดีมาก

สัญญาณอันตรายจากพวกผู้มีอำนาจบริหารจัดการธุรกิจอีกพวกหนึ่งคือพวกที่หลงและติดยึดกับความภาคภูมิใจของผลสำเร็จในอดีตจนมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมากเกินไป อันตรายต่อความรับผิดชอบของการทำหน้าที่กรรมการมีน้อยกว่ากรณีที่กำลังกล่าวมาข้างต้น แต่มีอันตรายต่อความยั่งยืนของธุรกิจเพราะความเชื่อมั่นในตนเองจึงมักยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งที่ตนเองคิดนั้นถูกเสมอ บ่อยครั้งจึงตัดสินใจที่พิจารณาความเสี่ยงไม่รอบด้าน โอกาสผิดพลาดอาจจะสูงและมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ การกรรมการต้องใช้ความรู้ ประสบการณ์และศิลปะในการกำกับดูแลช่วยคัดท้าย ให้ผู้บริหารพวกนี้ถือหางเสือให้เรือธุรกิจเดินไปในทิศทางที่อยู่รอดปลอดภัย กรณีนี้มันจะเป็นงานที่สนุก และทำหายความสามารถของการทำหน้าที่กรรมการมิใช่น้อย เจ้าของกิจการอีกพวกหนึ่งที่มีกิจการ

ส่วนตัวอยู่นอกบริษัทจดทะเบียน มักถ่ายเทของเสียจากบริษัทส่วนตัวมาให้บริษัทจดทะเบียนรับ หรือถ่ายเทประโยชน์บางอย่างไปใส่บริษัทส่วนตัวอยู่เรื่อยๆ มีกรณีศึกษาวิชาบริหารธุรกิจเปรียบเจ้าของพวกนี้เหมือนหนูที่คอยแทะทิ้งจนบริษัทผุกร่อน กรรมการต้องเหนื่อยมากที่ต้องทำหน้าที่เหมือนแมวจับหนูที่เหนื่อยเพราะไม่ใช่หนูธรรมดา ยิ่งถ้าบริษัทไม่มีระบบควบคุมภายในและการคานอำนาจที่ดีพอ สัญญาณก็ยิ่งชัดเจน

ตัวอย่างสุดท้ายเป็นกรณีที่เกิดขึ้นกับบริษัทจดทะเบียนทั้งในต่างประเทศและในตลาดหุ้นไทย เกิดจากเจ้าของกิจการที่หวังดี เล็งผลเลิศ ออกไปหาราคาหุ้นดี ทำให้อาจขยายกิจการเร็วเกินไป มองความพร้อมและความเสี่ยงไม่รอบคอบ และไม่รอบด้าน ความผิดพลาดจะตามมาด้วยปัญหาการเงิน ปัญหาหาราคาหุ้นตก ความกดดันที่เกิดจากการต้องแก้ปัญหาการเงินและราคาหุ้นมักจะตามมาด้วยการแต่งบัญชี ซุกซ่อนตัวเลข ความเสียหายหรือตัวเลขขาดทุน ตามมาด้วยการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนตามกฎหมายที่กำหนด เท่ากับเริ่มทำผิดกฎหมายผิดจรรยาบรรณธุรกิจ

มีกรณีศึกษาของฝรั่งเรียกกรณีเช่นนี้ว่า “ลื่นไหลไปตามความลาดชัน” (slippery slope) กรณีนี้ก็เป็นสัญญาณอันตรายอีกกรณีหนึ่งของกรรมการทั้งหลาย ต้องใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์แก้ปัญหาไม่ให้ลื่นไหลจากการบริหารผิดพลาด (mismanage) ไปสู่การปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือทำผิดกฎหมาย (misconduct)

ความจริงมีสัญญาณอันตรายอีกมากมายที่ต้องขออนุญาตใช้คำว่า “กรรมการต้องมีวิธิตามดมกลิน” หรือมีวิธีสร้างกลไกบอกสัญญาณเตือนภัยแต่เนิ่นๆ (early warning signs) เพื่อจะได้ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับทั้งบริษัทและตนเอง

ที่ยกตัวอย่างมาแล้วล้วนฟังก็เพื่อชี้ให้เห็นว่า การทำหน้าที่กรรมการให้ดี มีความรับผิดชอบนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลยครับ ผู้รู้ทั้งหลายมักเตือนอยู่เสมอว่า ที่สำคัญและต้องจำไว้เสมอของการทำหน้าที่กรรมการคือ ต้องไม่เกรงใจ เพราะความเกรงใจมักนำภัยมาสู่ตัวเสมอ M&W